

Ds. Martinus Overduin 1892-1970

Van 1928-1943 predikant v/d Oud gereformeerde Gemeente te Dordrecht.
Hij was Dominee en
slager.

DE VERWACHTING
VAN DE
KLAGENDE KERK

Predikatie over Micha 7 : 7

gehouden door

Ds. M. OVERDUIN

TE DORDRECHT

J. P. v. d. TOL Jzn. — DORDRECHT
1941

EEN WOORD VOORAF.

Het is mijn gewoonte niet preeken in 't licht te geven. Dat ik het ditmaal toch gedaan heb, vindt zijn oorzaak in het feit, dat een zekere broeder mij er dringend toe aanspoorde. Hij had onder het hooren van deze preek, welke ik den 31sten Augustus 1941 voor mijn gemeente mocht uitspreken, een rijken zegen genoten en wilde haar daarom gaarne nog eens lezen. Hoewel ik weet dat mijn werk zeer gebrekkig is, heb ik toch gemeend het verzoek van dezen broeder te moeten inwilligen, onder biddend opzien tot Hem, Die de groote Leeraar der gerechtigheid is.

Moge de Heere dit woord nog zegenen tot bekeering van velen, opdat zij, als verloren zondaren, hun heil en zaligheid mogen leeren zoeken en vinden in den eenigen Borg en Zaligmaker Jezus Christus, Die Zichzelf gegeven heeft tot een rantsoen voor velen. Moge het ook strekken tot ontdekking dergenen, die als eigengerechten hun hoop en zaligheid bouwen op gronden van deugden en plichten, zonder Christus als den eenigen grond hunner zaligheid te kennen. Maar moge het, onder den zegen des Heeren, ook dienstbaar zijn tot vertroosting en bemoediging van alle ware kinderen Gods, die, als arme en doemschuldige zondaren, in zichzelf, hun hoop en verwachting mogen hebben van Hem, Die alleen de God huns heils is. Dit is de wensch en bede van den schrijver.

De verwachting van de klagende Kerk.

Zingen : Psalm 130 : 3.

Lezen: Micha 7 : 7—13.

Zingen : Psalm 123 : 1, 2.

145 : 6.

27 : 7.

Tekst : Micha 7 : 7 : „Maar ik zal uitzien naar den Heere, ik zal wachten op den God mijns heils; mijn God zal mij hooren”.

Wij lezen, geliefden, in Zef. 3 : 12, dat de Heere Zich zal doen overblijven een ellendig en arm volk, dat op den Naam des Heeren zal betrouwen.

Wat een eeuwig wonder! De Heere doet Zich een volk overblijven.

Wat is dat voor een volk?

Natuurlijk een volk, dat onderscheiden is van de wereld; een afgezonderd volk, dat van de nooit begonnen eeuwigheid is uitverkoren in Christus Jezus en in den tijd met Christus is levend gemaakt en getrokken door Gods eeuwige, opzoekende zondaarsliefde.

En waar heeft de Heere dat volk gevonden?

Ach, op de vlakte des velds, daar lagen zij in hun walgelijkheid en onreinheid, als verdoemelijke schepselen voor Gods aangezicht, geen medelijden hebbende met zichzelf.

Maar, onbegrijpelijk wonder, voor den Heere waren ze niet te slecht en te diep weggezonden. Hij wilde zich juist groot en heerlijk maken in zulke walgelijke en verwerpelijke zondaren, door hun de genade van Zijn eeuwige be-

houdenis en zaligheid in Christus Jezus te schenken; opdat ze weer een volk zouden zijn, getrokken uit de macht der duisternis tot Zijn wonderbaar licht, om des Heeren deugden te verkondigen.

Welnu, dat volk wordt ons geteekend als een ellendig en arm volk.

Hoe eigenaardig is dat!

Gods volk is toch een welgelukzalig volk?

Ontegenzeggelijk. Want ze hebben vergeving der zonden ontvangen in het alles-betalend en verzoenend Middelaarsbloed, waarvan de apostel Johannes ons predikt: „Het bloed van Jezus Christus, Zijn Zoon, reinigt ons van alle zonden,” 1 Joh. 1 : 7. En David zingt er van in Ps. 32 : 1 : „Welgelukzalig is hij, wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is!”

Is dat volk dan niet een bevoorrecht volk?

Zeker. David noemt hen de heiligen, die op de aarde zijn, en de heerlijken, in dewelken al zijn lust was, Ps. 16 : 3.

Is dat volk ook niet een voortreffelijk volk?

Ook dat. Want zij zijn door Christus gemaakt tot koningen en priedsters Gode en Zijn Vader.

En nochtans zijn ze een ellendig en arm volk.

Waarom? Omdat ze door de bearbeiding des H. Geestes zóó in zichzelf ontledigd en uitgeschud zijn, dat ze niets meer zijn, noch bezitten in zichzelf, zoodat ze niets van zichzelf verwachten, maar alleen leeren vertrouwen op den Naam des Heeren, Die immers een sterke toren is, waarvan we lezen in Spr. 18 : 10 : „De rechtvaardige zal daarheen loopen en in een hoog vertrek gesteld worden.”

Welnu, over dat volk gaat het nu ook in onzen tekst, over een ellendig en arm volk, maar dat uitziet naar en wacht op den Heere, in vertrouwen op Hem.

Wij hebben in de verzen, die aan ons tekstwoord voorafgaan, „een klacht der kerk over haar klein getal en de algemeene verdorvenheid van grooten en kleinen, waarom Gods straf voorhanden is. Zij waarschuwt voor vertrouwen op menschen en stelt haar vertrouwen op God”

Dit laatste doet zij met de woorden van onzen tekst:

„Maar ik zal uitzien naar den Heere, ik zal wachten op den God mijns heils; mijn God zal mij hooren”.

Wij gaan uw aandacht dan bepalen bij:

DE VERWACHTING VAN DE KLAGENDE KERK.

1. De tijd, waarin die verwachting leeft.
2. Het voorwerp, waarop die verwachting zich richt.
3. De werkzaamheid, waarin die verwachting bestaat.
4. De grond, waarop die verwachting steunt.

1. Het is de klagende kerk, zoo zagen wij reeds, die in onzen tekst sprekende wordt ingevoerd. Het is het overblijfsel des Heeren, dat naar den Naam des Heeren is genoemd. Het zijn degenen, die in waarheid en oprechtheid, maar ook in getrouwheid voor des Heeren aangezicht leven en wandelen.

Ach, hoe weinig worden die gewoonlijk gevonden. In Ps. 12 : 2 bidt David: „Behoud, o Heere; want de goedertierene ontbreekt, want de getrouwen zijn weinig geworden onder de menschenkinderen”. Nu, zoo was het ook in den tijd, toen de profeet Micha leefde. Het was een tijd, dat de kerk moest klagen: „De goedertierene is vergaan uit het land, en daar is niemand oprecht onder de menschen”. De ware vromen waren bijna niet meer te vinden. Zij gevoelden zich als iemand, die in den tijd, wanneer het ooft is ingezameld en de nalezing van den wijnoogst is geschied, geen enkele vrucht meer vindt om zich mee te verkwikken; of als iemand, die verlangt naar vroegerijpe vrucht, als deze er nog niet is.

Tevergeefs zocht de profeet Micha naar de vromen in het land van Juda. Het was alles zonde en gruwelen.

En zou God om dit alles achterwege blijven?

O neen, want Hij is geen ledig aanschouwer van het kwade. Hij is een ijverig God, Die ijvert voor Zijn eer en Die Zijn eer aan geen ander zal geven, noch Zijn lof aan de gesneden beelden. En dat moest de profeet Micha nu aankondigen, dat de dag des gericht's naderde en dat God bezoeking zou doen over de zonden des volks. Dan zou verschrikking en benauwdheid hen aangrijpen. Want vreeselijk zou Gods wrake zijn. O, hoe geducht is Hij, als Hij komt in Zijn oordeelen en gericht'en!

Neen, God laat Zich niet eeuwig bespotten, maar Hij zal toonen dat Hij alleen God is, en niemand meer!

Ach, mochten ook wij, mocht ook ons volk dat recht gevoelen en beseffen.

De tijd, dien wij beleven, is niet ongelijk aan de dagen, waarin Micha leefde en profeteerde. Ook thans zijn de ge-

trouwen weinig geworden onder de menschenkinderen. De goedertierene schijnt vergaan uit het land en daar is niemand oprecht onder de menschen. Hoe schandelijk hebben ook wij den Heere verlaten en zijn doorgebroken in allerlei zonden en goddeloosheid! En heeft de Heere ons en ons volk niet laten waarschuwen? Heeft Hij ons Zijn knechten niet gezonden, om ons in Zijn Naam te laten toercepen, dat wij ons toch tot Hem zouden bekeeren en losmaken de knopen der ongerechtigheid? Denk eens aan die godzalige dienstknechten, die de oordeelen en gerichten des Heeren hebben aangekondigd en ons hebben verzekerd, dat Neerlands volk, indien het zich niet zou bekeeren, te gronde zou gaan.

En hebben wij geluisterd?

Ach neen, wij zijn doorgegaan in de verharding onzes harten en voortgegaan om de zonden in te drinken als water, zoodat Neerlands volk de mate der ongerechtigheid heeft volgemaakt en de Heere over ons gekomen is met Zijn vreeselijke oordeelen en gerichten. O, nu laat Hij ons gevoelen hoe bitter en kwaad het is tegen Hem te zondigen. „Die Mij verlaat”, zegt de Heere, „heeft smart op smart te vreezen”.

En wat nu? Zullen wij ons tot Hem bekeeren, zullen wij ons nu verootmoedigen voor het aangezicht Zijner Majesteit? Zullen wij ons nu vernederen onder Zijn krachtige hand en belijden met David: „Tegen U, U alleen hebben wij gezondigd en gedaan dat kwaad is in Uw oog; opdat Gij rechtvaardig zijt in Uw spreken en rein zijt in Uw richten”? Zullen wij nu den troon der genade aanloopen met de bede: „Heere, bekeer ons tot U, zoo zullen wij bekeerd zijn”?

Och, werd dat nog gevonden! Er zou nog hope zijn dat de Heere Zich zou ontfermen en Zich nog weer zou afwenden van de hittigheid Zijns toorns.

Maar helaas, er is geen buigen, geen schuld-belijden, geen verootmoediging, geen wederkeeren tot den Heere, den God onzer vaders; doch een algeheele verharding en een doorbreken in de uitspatting der zonde en der goddeloosheid. Wel is er alle reden tot het gebed: „Help ons, o God onzes heils, ter oorzaak van de eer Uws Naams, en red ons, en doe verzoening over onze zonden om Uws Naams wil!”

Was er in Micha's tijd een algemeene verdorvenheid van grooten en kleinen, nochtans was er nog een overblijfsel van getrouwen in den lande, ofschoon het er niet velen waren, anders had de profeet des Heeren ze wel gevonden.

Maar al waren het slechts enkelen, ze waren er dan toch nog. Zouden die ook nog te vinden zijn in ons verdorven land en volk?

Ach, daar twifelen wij niet aan, maar wij mogen gelooven, dat, hoe ver en diep ons land en volk ook ligt weggezonden, er toch hier en daar nog een arme zuchter zit, die zuchtende en uitziende is naar den Heere en die nog mag wandelen in getrouwheid en oprechtheid des harten voor des Heeren aangezicht.

Maar hoe is het met die getrouwen in den lande gesteld? Hoe leven zij onder de groote bekommernissen?

Helaas, er is voor hen geen plaats meer onder de menschenkinderen. Men wil hun waarschuwende en vermanende stem niet meer hooren. Daarom zijn ze een volk, dat alleen woont. Ze zijn als „een hutje in den wijngaard, als een nachthutje in den komkommerhof, als een belegerde stad.” Ze zijn een verjaagd en verdrukt volk door degenen, die Gode en Zijn dienst vijandig zijn.

En daarom, aan 's menschen kant is er niet eenige hulp, troost of bemoediging te vinden.

2. Doch hoort nu wat dat overblijfsel getuigt: „Maar ik zal uitzien naar den Heere, ik zal wachten op den God mijns heils”. De klagende kerk, hoezeer ook bekommerd, heeft toch een verwachting.

En wat is dan het voorwerp van haar verwachting?

Dat is de Heere Zelf. Dat is de God haars heils.

„Ik zal uitzien naar den Heere” , zegt zij, „ik zal wachten op den God mijns heils.”

Dat is nu de ademtucht der ziel voor alle oprechten van hart, die, als een ellendig en arm volk in zichzelf, mogen vertrouwen op den Naam des Heeren, waarin al de deugden Gods ons tegenschitteren; niet alleen Zijn vrijmacht, maar ook Zijn almacht; niet slechts Zijn genade, maar ook Zijn trouw; niet alleen Zijn wijsheid, maar ook Zijn gerechtigheid; en niet slechts zijn oneindige liefde, maar ook Zijn heiligheid. O, rijke en dierbare genade, gewrocht en verheerlijkt door den H. Geest! Hier geen opstand, geen murmureeren, geen klagen, geen schelden, maar uitzien en wachten op den Heere, Die is de God des heils!

Is dat niet beter dan op 's menschen heil te vertrouwen? 's Menschen heil is immers ijdelheid! Ach, wat is de mensch? Minder dan niet en ijdelheid! Hij draagt den adem in zijn neusgaten, en als de Heere dien inhoudt, is hij niet meer. Het doodvonnis is over hem uitgesproken: „Stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeeren!” Wie zal de nietigheid en geringheid van den mensch kunnen uitspre-

ken? Wat hulp, wat heil is er dan te verwachten van den mensch? „Immers zijn de gemeene lieden ijdelheid, de groote lieden zijn leugen; in de weegschaal opgewogen zouden zij tezamen lichter zijn dan de ijdelheid”, Jes. 62 : 10. En daarom is het beter „tot den Heere toevlucht te nemen dan op den mensch te vertrouwen; het is beter tot den Heere toevlucht te nemen dan op prinsen te vertrouwen”, Ps. 118 : 8, 9. „De Heere is goed, Hij is tot sterkte in den dag der benauwdheid, en Hij kent degenen, die op Hem betrouwen,” Nah. 1 : 7.

Zoo is het hier met des Heeren overblijfsel, met de klagende kerk. Haar verwachting is eenig en alleen gericht op den Heere, den God haars heils.

De Heere, Hij is de alleen waarachtige en eeuwig levende God. Hij is de Onveranderlijke, bij Wien geen verandering, noch schaduw van omkeering is. Gisteren en heden is Hij Dezelfde en tot in eeuwigheid. Zijn goedertierenheid is van eeuwigheid en tot in eeuwigheid over degenen, die Hem vreezen. Bij den Heere zijn uitkomsten zelfs tegen den dood. Hij is de allerhoogste over de geheele aarde. „Wie zou U niet vreezen”, zoo roept Jeremia uit, „Gij Koning der heidenen? Want het komt U toe; omdat toch onder alle wijzen der heidenen en in hun gansche koninkrijk niemand U gelijk is!” De Heere, Hij is de Almachtige, voor Wien geen ding te veel of te wonderlijk is; bij Wien geen verhindering is om te helpen, 't zij door velen of door weinigen. Hij kan met één wenk van Zijn goddelijk alvermogen de doodsschaduw veranderen in een morgenstond. „Gij”, zegt de dichter van ps. 30, „hebt mij mijn weeklage veranderd in een rei, Gij hebt mijn zak ontbonden en mij met blijdschap omgord!” De Heere is ook de Getrouwe, zoolwel groot van weldadigheid als van waarheid. Nog nooit heeft Hij ook maar één van de goede woorden, die Hij tot Zijn volk heeft gesproken, op de aarde doen vallen; het komt altemaal. Altijd is het de ervaring van dat volk geweest dat de Heere een Waarmaker is van Zijn Woord en belofte, op Wien zij staat kunnen maken, met Wien zij nooit beschaamd en teleurgesteld uitkomen. Gedurig weer mogen zij het ervaren dat Hij, als hun getrouwe Verbondsgod, gerced staat om Zijn beloften van hulp en uitredding aan hen te vervullen, hetgeen Hij niet alleen kán doen, als een almachtig God, maar ook wil doen, als een getrouw Vader.

Maar die getrouwe Heere, op Wien de klagende kerk haar verwachting bouwt, is nu ook de God haars heils. Hij is immers de God des eeds en des verbonds, Die de trouw

en de weldadigheid houdt dengenen, die Hem liefhebben. En uit kracht van deze verbondsbetrekking kunnen zij dan ook alle heil van Hem verwachten, tijdelijk en eeuwig heil. En dat in en door dien eeuwig gezegenden Middelaar des verbonds, Jezus Christus, die de groote heilverwerper is, maar ook de groote heilaanbrenger, in en door Wien God voor al de Zijnen is een God van zaligheid, ja van volkomen zaligheid. De Heere is een God van heil, ook van tijdelijk heil, om Zijn volk in alle druk en ellende en alle wederwaardigheden des levens te helpen en te ondersteunen met de rechterhand Zijner gerechtigheid, tot blijdschap hunner ziel, zoodat zij er van mogen zingen:

Gods rechterhand is hoog verheven;
 Des Heeren sterke rechterhand
 Doet door haar daàn de wereld beven,
 Houdt door haar kracht Gods volk in stand!
 Ik zal door 's vijands zwaard niet sterven,
 Maar leven, en des Heeren daàn,
 Waardoor wij zooveel heil verwerven,
 Elk, tot Zijn eer, doen gadeslaan.

En is het tot blijdschap hunner ziel, het is tevens tot beschaming en eeuwige schande dergenen, die hen tegenstaan en onderdrukken.

Mijn vijand word', eer hij 't verwacht,
 Door ramp op ramp te niet gebracht;
 Hij moog', in eigen net gevangen,
 Het loon van zijn bedrijf erlangen;
 Zoo vall' hij in den kuil, weleer
 Voor mij geschikt, verslagen neer;
 Dan zal mijn ziel, verheugd in God,
 Steeds juichen in haar heilrijk lot!

Gel., kent gij iets beters, kent gij grooter rijkdom en bestendiger rust dan zich op den Heere te verlaten? Hij is immers die Rotssteen, Wiens werk volkomen is en die Zijn ellendigen nooit zal begeven, noch verlaten? „Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontferme over den zoon haars schoots? Ofschoon deze vergate”, zegt de Heere, „zoo zal Ik toch u niet vergeten. Zie, Ik heb u in de beide handpalmen gegraveerd, uw muren zijn steeds voor Mij”, Jes. 49 : 15, 16.

Vandaar komt het nu, dat de klagende kerk zegt: „Ik zal uitzien naar den Heere; ik zal wachten op den God mijns heils”.

3. Maar wat houdt dat nu in, dat uitzien en dat wachten? Dat zien wij in derde plaats, als wij zullen letten op de werkzaamheid, waarin de verwachting van de klagende kerk bestaat.

Het woord „uitzien” wordt in de grondtaal dikwijls gebezigd van wachters, die op muren, torens of bergen worden geplaatst, om wacht te houden en uit te zien of er ook eenige vijandelijke onderneming te duchten is. Doch in dien zin kom het hier niet voor.

Hier moet het meest in aanmerking komen het verlangend uitzien dergenen, die van verre iets goeds verwachten; hetzij een goede boodschap, zooals Eli, die op een stoel zat aan de zijde des wegs, uitziende naar tijding, hoe het met den slag tegen de Filistijnen was afgelopen; hetzij de aankomst dergenen, van wie men hulp en bijstand verwacht, zooals David zegt in Ps. 142 : 5 : „Ik zag uit ter rechterhand en zie, zoo was daar niemand, die mij kende; daar was geen ontvlieden voor mij, niemand zorgde voor mijn ziel. Dus een ziel, die in grooten nood of in donkerheid verkeert.

Zoo geeft hier de klagende kerk te kennen, dat zij de benauwdheden haars harten heeft uitgebreid, dat haar vijanden machtig vele zijn en in haar geen kracht is om tegen hen te strijden. De verwachting van alle menschenhulp is afgesneden, maar zij ziet alle hulp alleen tegemoet van den Heere, haar getrouwen Verbondsgod, Die den hemel en de aarde en de zee, met al wat er in is, gemaakt heeft, Die trouwe houdt en eeuwig leeft, Die den verdrukten recht doet, maar den weg der goddeloozen omkeert.

Neen het is tevergeefs dat men het van de heuvelen verwacht of van de menigte der bergen. „Waarlijk, in den Heere onzen God, is Israëls heil”, Jer. 3 : 23. Daarom ziet des Heeren overblijfsel rijkhalzend en verlangend uit naar den Heere, ach, dat Hij mocht naderen en Zich mocht haasten tot hun hulp! Het is hier, zooals wij lezen in Ps. 123 :

„Ik hef mijn oogen op tot U, Die in de hemelen zit. Zie, gelijk de oogen der knechten zijn op de hand hunner heeren, gelijk de oogen der dienstmaagd zijn op de hand harer vrouw, alzoo zijn onze oogen op den Heere, onzen God, tot dat Hij ons genadig zij. Wees ons genadig, o Heere, wees ons genadig, want wij zijn der verachting veel te zat; onze ziel is veel te zat des spots der weelderigen, der verachting der hoovaardigen!”

Zoo zien zij uit naar den Heere. Zoo wachten zij op Hem met een heimweevol verlangen. Ze zeggen: „Ik verwacht den Heere, mijne ziel verwacht, en ik hoop op Zijn Woord.

Mijne ziel wacht op den Heere, meer dan de wachters op den morgen, de wachters op den morgen".

Gel., hebben wij dat uitzien en dat wachten ook al geleerd met het oog op den geestelijken nood onzer ziel? Zijn wij ontdekt geworden aan onzen gevallen staat en toestand voor den Heere, aan onze bondsbreuk in Adam? Hebben wij gezien dat wij den Heere zoo schandelijk hebben verlaten, dat wij Hem rug en nek hebben toegekeerd en daardoor geworden zijn kinderen des duivels, der hel en des toorns, die daar nu liggen weggezonden onder den vloek des Almachtigen, als gebonden des Satans, als voorwerpen van Gods heiligen toorn, die zich uit kracht van Gods rechtvaardigheid en heiligheid hebben waardig gemaakt tijdelijke en eeuwige straffen? Ach, waar is voor zulken redding en verlossing te vinden? Hier schiet alle menschenhulp en engelenkracht te kort. Nergens is uitkomst of hulp te verwachten. Dan gaan wij inleven wat David zegt in ps. 142: „Daar was geen ontvlieden voor mij; niemand zorgde voor mijn ziel".

In welk een bangen nood verkeert de zondaar, die waarlijk aldus met zichzelf wordt bekend gemaakt! Niets heeft hij voor oogen dan een eeuwig omkomen. Een heilig en rechtvaardig God ziet hij boven zich, een afgrond onder zich. Niets kan hij verwachten dan elk oogenblik voor eeuwig te moeten wegzinken in de plaats der eeuwige rampzaligheid, waar weening en knersing der tanden is, waar de rook hunner pijniging zal opgaan tot in alle eeuwigheid. O, bange, bange eeuwigheid!

Maar dan ook wordt er een uitzien geboren in het hart van zulk een zondaar. Dan stijgt het gebed omhoog uit het diepst zijner ziel: „Och Heere, bevrijd mijn ziel!"

Dan komt er een uitzien naar Hem, bij Wien alleen hulp is besteld, Wiens Naam is Wonderlijk, Raad, sterke God, Vader der eeuwigheid, Vredevorst.

Maar hoe ziet zulk een zondaar uit naar den Heere?

Allereerst met een ziel, die doorwond is van smart en droefheid, vanwege zijn zonde en Godsgemis; o, dat hij zóó gezondigd heeft, dat de kroon van zijn hoofd is gevallen! Hoe doornat zulk een, gelijk David, zijn bedstede met tranen; hoe druipt zijn ziel weg van treurigheid en klagen, dat hij zoo gezondigd heeft tegen zulk een heilig en rechtvaardig, maar ook goed-doend God, Die nooit anders dan goed gedaan heeft, terwijl hij, diep gevallen zondaar, nooit anders dan kwaad heeft gedaan. Zulk een ziet uit naar den Heere, als één, die oprecht zijn schuld en zonde belijdt voor 's Heeren aangezicht, zooals wij lezen

in Ps. 32 : 5a: „Mijn zonde maakte ik bekend en mijn ongerechtigheid bedekte ik niet. Ik zeide: „Ik zal belijdenis van mijn overtredingen doen voor den Heere”.

Zulk een ziet uit naar den Heere, als één, die zich ootmoedig onderwerpt aan de straf op zijn ongerechtigheid en die den Heere in alles gerechtigheid toeschrijft, zooals David, die zeide: „Tegen U, U alleen heb ik gezondigd en gedaan dat kwaad is in Uw oogen; opdat Gij rechtvaardig zijt in Uw spreken en rein zijt in Uw richten!”, ps. 51 : 6.

Zulk een wil zelfs geen nagelschrapsel van Gods heilig recht afdoen. Hij krijgt de deugden Gods zóó lief, dat hij liever verloren zou gaan dan dat God niet aan Zijn eer zou komen. En daarom zegt hij met de kerk, Micha 7 : 9: „Ik zal des Heeren gramschap dragen, want ik heb tegen Hem gezondigd; totdat Hij mijn twist twiste en mijn recht uitvoere; Hij zal mij uitbrengen aan het licht, ik zal mijn lust zien aan Zijn gerechtigheid”.

Zulk een zondaar ziet uit naar den Heere, als heil zoekend en heilbegeerend, om met God verzoend en bevredigd te mogen worden door Hem, Die een verzoening is voor onze zonden en Die Zélf getuigt: „Zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden”.

O, dat uitzien bij nadere kennisneming naar dien dierbaren Christus, om met Hem vereenigd te mogen worden door het levend geloof en als een levende rank in Hem, den waren wijnstok, te worden ingelijfd, om met de Bruid te mogen getuigen: „Hij is mijne en ik ben Zijne!”

En wie zal de blijdschap en vreugde der ziel van zulk een zondaar beschrijven, wanneer hij, die toch zichzelf door de zonde van alle gerechtigheid ontbloot had, zich door het geloof weer bedekt mag zien voor het aangezichte Gods met de volkomen gerechtigheid van den Heere Jezus Christus! Nu mag hij uitroepen: „Ik ben zeer vroolijk in den Heere, mijn ziel verheugt zich in mijn God; want Hij heeft mij bekleed met de kleederen des heils, den mantel der gerechtigheid heeft Hij mij omgedaan; gelijk een bruidegom zich met priesterlijk sieraad versiert en als een bruid zich versiert met haar gereedschap!”, Jes. 61 : 10.

Welnu, zoo ziet nu ook het overblijfsel des Heeren in onzen tekst verlangend uit naar den Heere, niet minder dan Noach, die zoo begeerig was om de ark te mogen uitgaan, verlangend uitzag of de aarde reeds droog geworden was. Maar al zag dat overblijfsel des Heeren met brandend verlangen uit naar den God zijns heils, het ging toch met lijdzaamheid gepaard.

Immers, „ik zal wachten”, zoo spreekt de kerk, „ik zal wachten op den God mijns heils”.

Welk een innig geloofsvertrouwen spreekt er uit dat woord „wachten”. Die gelooven haasten niet. Ook rede-neert het geloof niet, want het is „een vaste grond der dingen, die men hoopt en een bewijs der zaken, die men niet ziet”.

In dat geloofsvertrouwen maakt het overblijfsel staat op des Heeren hulp, want het vertrouwt op den Naam Zijner heiligheid. Ze mogen Hem aanmerken als hun hulp en schild, zooals er staat in Ps. 33 : 20: „Onze ziel verbeidt den Heere; Hij is onze hulp en ons schild!” Ze mogen zingen:

Ik hoop, in al mijn klachten,
Op Zijn onfeilbaar Woord.

Maar inzonderheid openbaren ze in dat wachten dat ze hun ziel mogen bezitten in lijdzaamheid, zoodat ze, al is het dat de Heere voor een wijle tijds Zijn aangezicht voor hen verbergt en 't schijnt alsof Hij achterwege zal blijven, daaronder toch niet mismoedig worden, om te zeggen: „Mijn sterkte is vergaan en mijn hoop van den Heere”. Zij verwachten met lankmoedigheid des Heeren komst, gelijk de landman de kostelijke vrucht des lands verwacht, lankmoedig zijnde over haar, totdat het den vroegen en den spaden regen zal hebben ontvangen. Zoo blijven zij in dat vaste vertrouwen der ziel den Heere verwachten, tot den tijd, die bij Hem is bestemd om hun genadig te zijn. Ze zeggen met Jesaja, cap. 8 : 17: „Daarom zal ik den Heere verbeiden, Die Zijn aangezicht verbergt voor het huis Jacobs, en ik zal Hem verwachten”.

Welk een voortreffelijk gedrag van de Kerk! Niet onrustig is zij, maar hoewel ze in duisternis wandelt en geen licht ziet, is haar vertrouwen op den Naam des Heeren, die een sterke toren is, waarheen de rechtvaardige loopen zal en in een hoog vertrek gesteld worden. Zij, die op den Heere wachten, zullen zich in Hem versterken, naar het woord van den psalmist: „Wacht op den Heere, wees sterk, en Hij zal uw hart versterken; ja, wacht op den Heere!”, ps. 27 : 14.

Die nu zoo den Heere mogen vreezen, die zullen niet beschaamd en verlegen uitkomen, maar mogen zeker wat goeds van den Heere tegemoet zien, want Zijn oog is over degenen, die Hem vreezen, op degenen, die op Zijn goeder-tierenheid hopen, ps. 33 : 18.

Die Hem verwachten zullen niet beschaamd worden. Neen, want hun verwachting steunt op een onwankelbaren

grond. Op dien grond van hun verwachting letten wij tenslotte nog. Maar eerst willen wij ervan zingen met het zesde vers van ps. 145:

De Heer' is recht in al Zijn weg en werk;
 Zijn goedheid kent in 't gansch heelal geen perk.
 Hij is nabij de ziel, die tot Hem zucht;
 Hij troost het hart, dat schreiend tot Hem vlucht;
 Dat ongeveinsd, in 't midden der ellenden,
 Zich naar Gods troon met zijn gebeên blijft wenden;
 Hij geeft den wensch van allen, die Hem vreezen;
 Hun bede heeft Hij nimmer afgewezen.

4. „Mijn God zal mij hooren!”, ziedaar, gel., de grond, waarop de verwachting der klagende kerk steunt.

O neen, zij behoeft op geen onzeker misschien te leven. Wat zou dát een armzalig leven zijn, als Gods volk altijd in het onzekere moest blijven hangen en nooit vastigheid der ziel mocht bezitten. Dan zou het een volk zijn, dat hinkende was op twee gedachten. 't Is waar, in zichzelf aange-merkt, dan bezitten zij geen vastigheid en zekerheid, omdat ze in zichzelf een volk zijn, dat ongestadig is in zijn gangen, zoodat ze vandaag zus en morgen zoo zijn.

Maar het is de Heere, hun getrouwe Verbonds-God, uit Wien ze deze vastigheid en zekerheid ontvangen. Deze wordt gekweekt door de genade en de kennis, die ze van den Heere ontvangen; door de beproeving des geloofs, welke veel kostelijker is dan des gouds; door de menigerlei uitreddingen en verlossingen uit alle nooden en omstandigheden; door de gegronde en levende, nooit beschamende hoop, die door de liefde Gods en den H. Geest uitgestort is in hun hart; een hoop, die niet beschaamt, omdat zij is uit Hem, Die de God is der hope, welke hoop het anker der ziel is, uitgeworpen in het binnenste heiligdom Gods.

„Mijn God zal mij hooren”, dat is de zekere grond der verwachting van des Heeren overblijfsel.

Let wel, Gods volk is geen werkeloos volk, geen onverschillig volk, geen ongevoelig volk. Het zijn geen menschen, die zich niets aantrekken van wat er gebeurt of van datgene, waaronder ze verkeerren. Neen, zij dragen alles, wat er plaats heeft, op het hart. Zij zijn de ware voorbidders, die door Gods genade bidden geleerd hebben, in wier hart is uitgestort de Geest der genade en der gebeden.

En nu geven deze laatste woorden van onzen tekst aan, dat zij uit hun bangen nood roepen tot den Heere, met vurige smeekingen en gebeden. O, hoe loopen ze dan den troon der genade aan. Neen, dan kunnen zij niet aflaten,

maar dan loopen zij den Heere aan als een waterstroom. Dan zien ze met geestelijke oogen des geloofs uit naar hulp, zooals er staat in Jes. 33 : 2: „Heere, wees ons genadig, wij hebben op U gewacht; wees hun arm allen morgen, daartoe onze behoudenis ten tijde der benauwdheid!”

Welk een zekere grond der verwachting: „Mijn God zal mij hooren"! Het woord „hooren" zegt hier zooveel als „verhooren". Dus God de Heere schenkt wat men in den gebede van Hem begeerd heeft.

Hoe geheel anders staat het met den goddelooze. Tot dien zegt God: „Ook wanneer gij het gebed vermenigvuldigt, hoor Ik niet", Jes. 1 : 15. Maar van degenen, die Hem oprecht vreezen en Hem in waarheid aanroepen, zegt God dat Hij hun nabij is, dat Hij hun welbehagen doet, dat Hij hoort hun geroep en dat Hij ze verlost.

Welnu, in dat vaste en zekere zielsvertrouwen leefde het overblijfsel des Heeren in de dagen van Micha; het leefde niet op een onzeker misschien, maar in de zekere verwachting des geloofs dat God de Heere, op Zijn tijd, hen verlossen zou uit al hun nood en ellende. Zeker, de Heere kon de verhooring van het gebed daarom nog wel een weinig uitstellen, maar Hij zóu het gewisselijk doen, want Hij is geen God van ja en neen, maar een God van ja en amen. Hij is de waarachtige Getuige, Die niet kan liegen. En daarom, de hope der rechtvaardigen is blijdschap; daarentegen zal de verwachting des huichelaars vergaan.

Kan nu de verwachting der kerk wel beter gegrond zijn? Immers neen! Want de getrouwe Verbondsgod is voor haar geen vreemde. Zij staat met Hem in innige, nauwe verbondsbetrekking. Zij mag getuigen: „Deze God is onze God, eeuwig en altoos!”

En die betrekking is veel inniger en teerder dan die van een vader tot zijn zoon of dan die van een moeder tot haar zuigeling. Hoe ondenkbaar, hoe onnatuurlijk zou het zijn, als een moeder zich niet zou ontfermen over den zoon haars buiks. Toch kán dit geschieden en het geschiedt ook, helaas. Maar God zal Zijn kinderen niet vergeten, Jes. 49 : 15. „Want bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de Heere, Uw Ontfermer.”

En niet alleen zegt de Heere in 't algemeen dat Hij nabij is dengenen, die Hem aanroepen, maar Hij is ook nabij de Zijnen in al hun nooden en bijzondere omstandigheden. Daarom spreekt ook de kerk met zulke groote vrijmoedigheid in het vers, dat op onzen tekst volgt: „Verblijd u

niet over mij, o mijn vijandin! Wanneer ik gevallen ben, zal ik weder opstaan; wanneer ik in duisternis zal gezeten zijn, zal mij de Heere een licht zijn!"

Welk een heerlijken grond had dan toch de klagende kerk om, in al haar klachten, nochtans te hopen op den Heere met een onbedriegelijke hope, om met vrijmoedigheid uit te zien naar en met lijdzaamheid te wachten op, ja met aandrang te roepen tot den Heere, in het vaste geloofsvertrouwen der ziel dat Hij haar niet zou begeven noch verlaten, omdat Hij was de getrouwe, onveranderlijke verbonds-Jehovah, Die trouwe houdt en eeuwig leeft en Die nooit laat varen de werken Zijner handen. Deze God is ook voor Zijn kerk nog de getrouwe God haars heils, Die niet minder getrouw is in het willen dan almachtig in het kunnen volbrengen van Zijn beloften.

Zietdaar dan, gel., de verwachting der klagende kerk u voorgesteld. Ja, zij was een klagende kerk, klagend over haar klein getal en de algemeene verdorvenheid van grooten en kleinen. Maar zij was desnietteenstaande toch ook een verwachtende kerk. Haar verwachting was op den God haars heils. En zoo is het eigenlijk nu nog met de kerk des Heeren. Zij is een overblijfsel in den lande, in de groote wereld. Ze is klagend, maar toch verwachtend. Nooit is zij zonder verwachting, omdat ze nooit is zonder den Heere, den God haars heils, Die haar hooren zal.

Is die verwachting door genade ook reeds de uwe geworden, geliefden? Is er een uitzien naar den Heere reeds in uw hart gewerkt, door God den H. Geest? Ach, van nature heeft de mensch daar geen behoefte aan. Dan gaat ons hart uit naar wat ons oog ziet en naar wat onze hand tasten kan. Dan zeggen wij tot God, met gedachten, woorden en werken: „Wijk van mij, ik heb geen lust aan de kennis Uwer wegen!"

Ach, welk een vijand is de mensch van zijn eeuwige behoudenis en zaligheid. Ondanks des Heeren waarschuwingen en liefderijke roepstemmen, gaat Hij dóór in den weg der zonden en weigert hij ten eenenmale zich tot God te bekeeren. Hoe vreeselijk zal het zijn, als wij zóó zullen moeten vallen in de handen van den levenden God, Die een verterend vuur is en een eeuwige gloed, bij Wien niemand wonen kan.

Ach, arm zondaar, leer nog bedenken wat tot uw eeuwigen vrede dient. Verhard uw hart niet, maar heden, terwijl gij Zijn stem hoort, laat u leiden. Val den hoogen God nog

te voet en smeeek Hem: „O God, wees mij, zondaar genadig!” Dan zou er ook bij u een uitzien naar den Heere komen, om met dien God in Christus verzoend en bevredigd te mogen worden. O, wat zoudt gij gaan uitzien naar dien Held, bij Wien alleen uitkomsten zijn tegen den dood. Wat zoudt gij, als een gejaagd hert, naar Hem uitzien, om uit Hem gedrenkt te worden met de wateren des levens, zooals Hij Zelf getuigt in Joh. 7 : 38: „Die in Mij gelooft, gelijkerwijs de Schrift zegt, stroomen des levenden waters zullen uit zijn binnenste vloeien.”

Wat ik u bidden mag, smeeek den Heere toch ernstig om uit uw grooten nood en ellende verlost te worden, eer het besluit zal baren; want de tijd is voorts kort. Haast u dan en spoed u om uws levens wil, opdat gij nog moegt worden toegevoegd bij dat ware overblijfsel des Heeren, dat naar Zijn Naam is genoemd.

Maak daartoe veel gebruik, met een biddend hart, van de middelen der genade, opdat zij u ter zaligheid mogen gedijen en niet eenmaal uw oordeel en verdoemenis verzwaren. Gedoopt christenvolk, gij, zonen en dochteren, vergeet uw heiligen doop toch niet. Neen, het is niet genoeg dat gij gedoopt zijt. Gij moet wedergeboren worden. Daarop wijst juist de doop. En die wedergeboorte kan God alleen in u werken door Zijn Woord en Geest. Om dien geest moet gij bidden. En dan moogt gij daarbij pleiten op uw doop.

Ds. Ledeboer zegt het zoo kinderlijk eenvoudig, maar daarom niet minder waar en ernstig, in zijn klein vragenboekje voor de kinderen, als hij wijst op de noodzakelijkheid van het gebed om den H. Geest: „Hebben wij grond daartoe? Ja, in onzen doop.”

O, wijst dan den Heere dagelijks op uw gedoopt voorhoofd en zegt vrijmoedig tot Hem: „Lieve Heere, daar staat het toch dat Gij ook mijn God wilt zijn” Verheft u niet en rust niet op uw doop, maar maakt er toch een biddend gebruik van. Maakt toch ernst met de ontzaglijke eeuwigheid, opdat gij allen nog ter bekwamer tijd genade moogt vinden in de oogen des Heeren.

Volk des Heeren, hoe troostrijk is dit woord in al uw levens- en zielsworstelingen! Laat het u sterken en bemoedigen in de hope des eeuwigen levens. Maar laat het u ook troosten temidden van Gods zware oordeelen en gerichtten, waarmede Hij op de aarde is gekomen. O, dat een gedurig geroep opstijge van 't overblijfsel des Heeren temidden van ons diep gezonken land en volk, dat de maat der ongerechtigheid zoo vol heeft gemaakt, zoodat de

Heere niet achterwege kon blijven, maar met Zijn slaande hand tot ons moest komen.

Kinderen Gods, laat er nu bij u een uitzien naar en wachten op den Heere zijn, Die toch de hoop Zijner ellendigen niet zal vergeten. Geve de getrouwe Verbondsgod u, dat gij Hem moogt aanloopen, om het van Hem alleen te verwachten. Dan zullen wij ook nu niet verlegen uitkomen. Al vertoeft de Heere dan ook, verbeidt Hem; want Hij zal gewisselijk komen en niet achterblijven. Hij zal ook ons hooren en verlossen, tot eere Zijns Naams en tot zaligheid Zijner kerk! Amen.

S l o t z a n g Ps. 27 : 7.

De christelijke gereformeerde kerk te Werkendam bestaat 100 jaar. Ter gelegenheid daarvan vindt er zaterdag een herdenkingsdienst plaats in de kerk aan de Binnengriend, waaraan alle nog in leven zijnde predikanten die de gemeente gediend hebben, een bijdrage zullen leveren.

Voorafgaand aan de dienst is er een doorlopende presentatie van een fotoverzameling over honderd jaar christelijke gereformeerde kerk Werkendam. Tijdens de bijeenkomst zal het eerste exemplaar van het jubileumboek "Wanneer men, in Uw naam vergaard" worden aangeboden aan de burgemeester van Werkendam, drs. C.G.J. Breuer.

Na de vereniging van de afgescheidenen en de dolerenden in 1892 waren er in Werkendam mensen die niet van harte meegingen in de Gereformeerde Kerken. Zij zochten na verloop van tijd aansluiting bij de Christelijke Gereformeerde Kerken.

De gemeente werd op 11 maart 1911 geïnstitueerd in een dienst waarin ds. M. den Boer uit Dordrecht voorging. De kerkenraad bestond toen uit ouderling C. Damen en diaken C. de Koter. De gemeente kerkte eerst in de bewaarschool aan de Hoogstraat of in de Nutszaal. In 1912 nam zij een eigen kerkgebouw aan de Hoogstraat in gebruik. In 1995 verhuisde de gemeente naar het nieuwe kerkgebouw aan de Binnengriend.

In de honderd jaar van haar bestaan is de gemeente gediend door acht predikanten: ds. D. J. Barth (1920-1924), ds. L. Baas (1930-1933), ds. M. Overduin (1943-1946), ds. H.C. van der Ent (1952-1958), ds. M. Vlietstra (1967-1976), ds. A. van Heteren (1976-1994), ds. K. Visser (1994-2001) en ds. C.P. de Boer (2003-2010).

De gemeente telt circa 600 (doop)leden.

2. JANNIGJE POR – VAN DER POL, Lisse

Jannigje van der Pol werd geboren te Maasdam in 1864. Ze trouwde in 1890 te Maasdam met Hendrik Por, in 1864 geboren te Numansdorp. Ze kregen twee kinderen, Johanna Maaïke (1892) en Maaïke Johanna (1894).

Zij sloten zich aan bij de Gereformeerde Kerk in Puttershoek, waar ook Jannigjes moeder belijdend lid was. In 1902 stond Hendrik op een tweetal voor diaken. Hendrik en Jannigje mochten beiden de Heere vrezén. Hendrik overleed te Lisse in 1942. Jannigje was in 1896 'geroepen uit de duisternis, overgebracht tot Gods wonderbaar licht en genade', zoals ze zelf schreef. In vrij korte tijd werkte de Heere krachtig met haar door. De prediking van ds. P. den Boer, predikant van de Gereformeerde Kerk in Puttershoek, was haar tot zegen.

Op 27 februari 1904 verhuisde de familie Por naar Lisse. Ook de ouders van Jannigje van der Pol gingen mee. De familie betrok een huis aan de Heereweg. Hun dochter trouwde in 1913 met Martinus Overduin, een zoon van de plaatselijke predikant ds. Jac. Overduin. Later zou Martinus ook predikant worden, eerst in de Oud Gereformeerde Gemeenten en later in de Christelijke Gereformeerde Kerken.

Ds. M. Overduin schreef in een korte levensbeschrijving die hij naliet: 'Toen ik twintig jaar was, kreeg ik kennis aan een meisje, Johanna Maaïke Por, die ook godvrezende ouders mocht bezitten en dezelfde opvoeding mocht kennen en steeds met haar ouders meeging naar de gezelschappen. De 24e juli 1913 ging ik met haar het huwelijk in en werden wij samengebonden in de heilige huwelijkse staat met de woorden uit Exodus 34:15. Het was een aangename dag. De Heere maakte het in alles wel.'

JANNIGJE was bedeed met een vrijmoedige geest. Als men haar op straat tegenkwam, praatte ze meestal maar kort over dagelijkse dingen. Al snel ging het gesprek over het geestelijke leven. In de gemeente had men achting voor haar vanwege de genade die in haar leven verheerlijkt was. Er werd later zelfs wel gezegd: Als vrouw Por het zei, dan was het zo!' Jannigje Por-van der Pol overleed te Lisse op 8 april 1946.

Jannigje heeft zelf de weg die de Heere met haar gehouden had op schrift gesteld. Het geschrift werd ook gedrukt, maar wanneer het uitgegeven is, is niet bekend. In ieder geval is dit gebeurd voordat ze naar Lisse verhuisde.

Hierna volgt het volledige geschrift. Overgenomen uit: *Het vrome volk in U verheugd*, door B. Hoogwerff. Den Hertog BV, Houten, 2007. Een aanrader!

vrouwen die de HEERE vrezten Willem Westerbeke [zie link]

<file:///C:/Users/Dekker/Documents/12%20VROUWEN%20DIE%20DE%20HEERE%20VREZEN,%20deel%2010%20-%20Willem%20Westerbeke%20-%20Google%20Boeken.htm>